

Regeringens proposition

1999/2000:107

Avgifterna för insättningsgarantin och investerarskyddet m.m.

Prop.
1999/2000:107

Regeringen överlämnar denna proposition till riksdagen.

Malmö den 18 maj 2000

Göran Persson

Bosse Ringholm
(Finansdepartementet)

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen görs en genomgång av reglerna rörande de avgifter som de institut som omfattas av insättningsgarantin skall betala för denna. För perioder då behållningen av avgiftsmedlen understiger målsatt belopp föreslås att Insättningsgarantinämnden fastställer den sammanlagda avgiftens storlek inom ett visst spann. Som en följd av denna ändring föreslås dessutom att spannet för den avgift som varje enskilt institut skall betala justeras. Det konstateras också att avgift för insättningsgarantin skall betalas även när avgiftsmedlen uppnått målet för behållningen.

I propositionen föreslås också en ändring av bestämmelsen om hur de individuella avgifterna inom ramen för investerarskyddet skall beräknas. Administrativa kostnader föreslås kunna bli fördelade mellan samtliga de institut som tillhör skyddet utan att Insättningsgarantinämnden måste beakta varje enskilt instituts andel av de skyddade tillgångarna. Nämnden föreslås i stället få fördela dessa kostnader lika mellan instituten. Det konstateras vidare att bestämmelsen om investerarskyddets finansiering inte innebär något krav på fondering av avgiftsmedlen.

Syftet med förslagen om de båda skyddssystemen är huvudsakligen att avgiftssättningen skall bli mer flexibel och därmed minimera onödiga kostnader.

Utöver de ändringar som avser garantisystemen föreslås att vissa finansieringsföretag skall få fortsätta att driva verksamhet till utgången av år 2001 utan krav på tillstånd. Detta sker genom en ändring i övergångsbestämmelserna till lagen (1992:1610) om finansieringsverksamhet. De

företag som berörs är vissa finansieringsföretag som när lagen trädde i kraft drev finansieringsverksamhet som inte fordrade tillstånd enligt äldre lag och som inte lånar upp medel från allmänheten. Skälet till förlängningen är att frågan om vilken slags finansieringsverksamhet som skall omfattas av tillståndsplikt bereds inom Regeringskansliet. Prop. 1999/2000:107

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2001.

1	Förslag till riksdagsbeslut	4
2	Lagtext	5
2.1	Förslag till lag om ändring i lagen (1995:1571) om insättningsgaranti.....	5
2.2	Förslag till lag om ändring i lagen (1999:158) om investerarskydd.....	7
2.3	Förslag till lag om ändring i lagen (1992:1610) om finansieringsverksamhet.....	8
3	Ärendet och dess beredning.....	9
4	Överväganden om insättningsgarantin.....	10
4.1	Bakgrund	10
4.2	Avgiften när behållna avgiftsmedel inte uppgår till målsatt belopp	11
4.3	Intervallen för de individuella avgifterna	13
4.4	Avgiften när behållna avgiftsmedel uppgår till målsatt belopp	14
4.5	Definition av insättningsbegreppet.....	15
4.6	Placering av behållna avgiftsmedel	15
5	Överväganden om investerarskyddet.....	17
5.1	Bakgrund	17
5.2	Avgift för administrationskostnaderna.....	18
5.3	Investerarskyddets finansiering.....	20
6	Övergångstiden för vissa finansieringsföretag.....	22
7	Ikraftträdande.....	25
8	Ekonomiska konsekvenser.....	26
	Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 18 maj 2000.....	27
	Rättsdatablad.....	28

1 Förslag till riksdagsbeslut

Prop. 1999/2000:107

Regeringen föreslår att riksdagen antar regeringens förslag till

1. lag om ändring i lagen (1995:1571) om insättningsgaranti,
2. lag om ändring i lagen (1999:158) om investerarskydd,
3. lag om ändring i lagen (1992:1610) om finansieringsverksamhet.

Regeringen har följande förslag till lagtext.

2.1 Förslag till lag om ändring i lagen (1995:1571) om insättningsgaranti

Härigenom föreskrivs att 12 och 13 §§ lagen (1995:1571) om insättningsgaranti skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

12 §¹

Varje institut som omfattas av garantin skall betala en årlig avgift till nämnden. Avgiften för ett år grundas på institutens insättningar vid utgången av närmast föregående år, till den del insättningarna omfattas av garantin.

Institutens sammanlagda avgifter för ett år skall uppgå till ett belopp som motsvarar 0,50 procent av insättningarna.

Om de behållna avgiftsmedlen sammanlagt uppgår till ett *större* belopp än som motsvarar 2,5 procent av insättningarna, skall de sammanlagda avgifterna för ett år *uppgå till ett belopp som motsvarar* 0,1 procent av insättningarna.

Bestämmelserna i andra och tredje styckena behöver inte tillämpas när avgiften för ett enskilt institut

1. bestäms enligt 14 §,
2. bestäms genom omprövning enligt 27 § förvaltningslagen (1986:223), eller
3. efter överklagande bestäms av allmän förvaltningsdomstol.

13 §²

Nämnden skall årligen bestämma hur stort belopp varje institut skall betala i avgift. Avgiften skall betalas inom en månad från dagen för beslutet.

Avgiften skall motsvara summan av institutets insättningar till

Institutens sammanlagda avgifter för ett år skall uppgå till ett belopp som motsvarar 0,1 procent av insättningarna, *om de behållna avgiftsmedlen sammanlagt uppgår till ett belopp som motsvarar minst 2,5 procent av insättningarna.*

Om de behållna avgiftsmedlen sammanlagt uppgår till ett *mindre* belopp än som motsvarar 2,5 procent av insättningarna, skall de sammanlagda avgifterna för ett år *tas ut med det belopp som krävs för att uppnå den nivån, dock lägst 0,1 procent och högst 0,3 procent* av insättningarna.

Avgiften skall motsvara summan av institutets insättningar till

¹ Senaste lydelse 1996:1176.

² Senaste lydelse 2000:188.

den del de omfattas av garantin, multiplicerat med lägst 80 procent och högst 120 procent av det tal som tillämpas enligt 12 § andra eller tredje stycket. Avgiften skall bestämmas med hänsyn till institutets kapitaltäckningsgrad, beräknad enligt 2 kap. 1 § lagen (1994:2004) om kapitaltäckning och stora exponeringar för kreditinstitut och värdepappersbolag.

den del de omfattas av garantin, multiplicerat med lägst 60 procent och högst 140 procent av det tal som tillämpas enligt 12 § andra eller tredje stycket. Avgiften skall bestämmas med hänsyn till institutets kapitaltäckningsgrad, beräknad enligt 2 kap. 1 § lagen (1994:2004) om kapitaltäckning och stora exponeringar för kreditinstitut och värdepappersbolag.

Dröjsmålsränta skall tas ut på avgifter som inte betalas i rätt tid, om det inte finns särskilda skäl mot det. Dröjsmålsränta skall beräknas för år enligt en räntefot som motsvarar det av Riksgäldskontoret fastställda, vid varje tid gällande diskontot med tillägg av åtta procentenheter.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2001.

2.2 Förslag till lag om ändring i lagen (1999:158) om investerarskydd

Prop. 1999/2000:107

Härigenom föreskrivs att 29 § lagen (1999:158) om investerarskydd skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

29 §

De värdepappersinstitut som tillhör investerarskyddet skall betala avgifter till Insättningsgarantinämnden.

Institutens sammanlagda avgifter skall motsvara vad som är nödvändigt för en långsiktig finansiering av skyddet och för att täcka nämndens administrationskostnader. Vid beräkningen av avgiften skall beaktas hur stor andel skyddade tillgångar som finns hos institutet jämfört med samtliga skyddade tillgångar.

Institutens sammanlagda avgifter skall motsvara vad som är nödvändigt för en långsiktig finansiering av skyddet och för att täcka nämndens administrationskostnader. Vid beräkningen av avgiften skall beaktas hur stor andel skyddade tillgångar som finns hos institutet jämfört med samtliga skyddade tillgångar. *Avgift som avser nämndens administrationskostnader får emellertid fördelas lika mellan samtliga institut som tillhör investerarskyddet.*

Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Insättningsgarantinämnden får meddela föreskrifter om hur avgiften skall beräknas.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2001.

2.3 Förslag till lag om ändring i lagen (1992:1610) om finansieringsverksamhet

Prop. 1999/2000:107

Härigenom föreskrivs att punkten 5 i övergångsbestämmelserna till lagen (1992:1610) om finansieringsverksamhet¹ skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Den som vid tidpunkten för lagens ikraftträdande, den 1 januari 1994, drev finansieringsverksamhet utan krav på tillstånd enligt lagen (1988:606) om finansbolag och inte anskaffar medel för verksamheten från allmänheten får fortsätta verksamheten till och med den 31 december 2000 eller, om ansökan om tillstånd getts in inom denna tid, till dess att ansökningen har prövats slutligt.

Föreslagen lydelse

5².

Den som vid tidpunkten för lagens ikraftträdande, den 1 januari 1994, drev finansieringsverksamhet utan krav på tillstånd enligt lagen (1988:606) om finansbolag och inte anskaffar medel för verksamheten från allmänheten får fortsätta verksamheten till och med den 31 december 2001 eller, om ansökan om tillstånd getts in inom denna tid, till dess att ansökningen har prövats slutligt.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2001.

¹ Lagen omtryckt 1996:1004.

Senaste lydelse av lagens rubrik 1997:453.

² Senaste lydelse 1998:717.

Avgifterna för insättningsgarantin och investerarskyddet

Svenska Bankföreningen och Finansförbundet har i skrivelser till Finansdepartementet (dnr Fi98/477 resp. Fi98/887) begärt att den avgift om 0,5 procent av de garanterade insättningarna som för närvarande betalas till insättningsgarantisystemet skall återställas till 0,25 procent. Bankföreningen har i en skrivelse till departementet (dnr Fi1999/2211) även begärt att avgiften skall slopas när den målsatta nivån för de behållna avgiftsmedlen har uppnåtts. Med anledning av detta har en promemoria utarbetats inom Finansdepartementet (dnr Fi98/477). I promemorian tas dessutom upp en fråga om investerarskyddet. Frågan rör avgiften för administrationskostnader. Syftet med förslagen i promemorian är huvudsakligen att avgiftssättningen i de båda skyddssystemen skall bli mer flexibla och därmed minimera onödiga kostnader.

Departementspromemorian har remissbehandlats. Följande instanser har beretts tillfälle att inkomma med yttrande. Sveriges riksbank, Finansinspektionen, Riksgäldskontoret, Insättningsgarantinämnden, Konkurrentverket, Konsumentverket, Svenska Bankföreningen, Fristående Sparbankers Riksförbund, Svenska Fondhandlareföreningen och Finansförbundet. Remissvaren finns tillgängliga i lagstiftningsärendet (dnr Fi98/477).

Regeringen tar i denna proposition upp de frågor som behandlats i promemorian samt vissa frågor som väckts av remissinstanserna.

Lagrådets yttrande över lagförslagen har inte inhämtats. Ändringarna rör visserligen ämnen som faller under Lagrådets granskningsområde men ändringsförslagen innebär endast mindre justeringar. Lagrådets hörande skulle därmed sakna betydelse på grund av frågans beskaffenhet.

Förlängning av övergångstiden för vissa finansieringsföretag

Inom Finansdepartementet har vidare utarbetats en promemoria om förlängning av övergångstiden för vissa finansieringsföretag (dnr Fi2000/1448). De remissinstanser som yttrat sig över promemorian är Sveriges riksbank, Finansinspektionen, Svenska Bankföreningen, Företagarnas Riksorganisation, Finansbolagens förening och Konkurrentverket. Remissvaren finns tillgängliga i lagstiftningsärendet (dnr Fi2000/1448).

4.1 Bakgrund

Insättningsgaranti innebär att en insättare i en bank eller annat institut som ingår i garantisystemet får ersättning för sin insättning, om institutet försätts i konkurs. Insättningsgarantin infördes den 1 januari 1996 genom lagen (1995:1571) om insättningsgaranti.

Lagstiftningen grundas på EG-direktivet om system för garanti av insättningar (94/19/EG). Enligt direktivet är medlemsländerna skyldiga att ha ett system för insättningsgaranti. Länderna lämnas dock stort utrymme att utforma metoderna för finansiering av systemet under förutsättning att kostnaderna bärs av instituten själva.

Den svenska insättningsgarantin är ett skydd för insättningar i banker och vissa värdepappersbolag. Den omfattar tillgodohavanden som är nominellt bestämda och tillgängliga för insättaren med kort varsel. Om institutet försätts i konkurs får insättaren ersättning med högst 250 000 kronor. För närvarande garanterar systemet ungefär 400 miljarder kronor. Det administreras av Insättningsgarantinämnden.

När insättningsgarantin infördes år 1996 angavs det primära syftet vara att stärka konsumentskyddet för allmänhetens insättningar men att det därutöver kunde bidra till stabiliteten i det finansiella systemet.

De institut som omfattas av garantisystemet svarar också för dess finansiering. Institutet belastas med avgifter som motsvarar de beräknade årliga kostnaderna för systemet på lång sikt. Avgifterna placeras på räntebärande konto i Riksgäldskontoret för att hållas tillgängliga för eventuella utbetalningar enligt garantisystemets regler. Insättningsgarantinämnden har även rätt att låna medel i Riksgäldskontoret, om den samlade behållningen av avgifterna inte skulle räcka till utbetalningarna.

Institutens sammanlagda årsavgift till garantisystemet är för närvarande 0,5 procent av de insättningar som omfattas av garantin. Under garantins första år, 1996, togs 0,25 procent ut men avgiften höjdes till det dubbla år 1997 som ett led i att stärka de offentliga finanserna. Den möjlighet Insättningsgarantinämnden hade att höja avgiften till 0,3 procent av insättningarna för det fall nämnden hade tagit upp lån i Riksgäldskontoret, togs samtidigt bort.

När den samlade behållningen av avgifterna motsvarar 2,5 procent (i dagsläget ca 10 miljarder kronor) av de garanterade insättningarna, skall avgiften sänkas till 0,1 procent. Behållningen beräknas uppgå till detta belopp vid halvårsskiftet 2001.

Avgiften till garantin är differentierad mellan instituten. Denna differentiering baseras på varje instituts kapitaltäckningsgrad. Ett instituts avgift skall motsvara summan av institutets garanterade insättningar multiplicerat med lägst 80 procent och högst 120 procent av det procenttal som tillämpas i fråga om årsavgiften, dvs. 0,5 eller 0,1 procent. När avgiftsuttaget var 0,25 procent av garanterade insättningar var motsvarande siffror 60 procent respektive 140 procent. Insättningsgarantinämnden bestämmer varje år hur stor avgift varje enskilt institut skall betala.

Regeringens förslag: Under perioder då de behållna avgiftsmedlen inte uppgår till 2,5 procent av de garanterade insättningarna skall Insättningsgarantinämnden fastställa den sammanlagda avgiften till ett belopp som motsvarar vad som krävs för att uppnå den nivån, dock lägst 0,1 procent och högst 0,3 procent av insättningarna.

Promemorians förslag: Överensstämmer i huvudsak med regeringens förslag.

Remissinstanserna: Har inte några invändningar mot promemorians förslag i huvudsak. *Finansinspektionen* anser att det i lagtext bör anges tydligare beräkningsgrunder för hur Insättningsgarantinämnden skall fastställa avgiften i intervallen 0,1–0,3 procent av insättningarna. *Insättningsgarantinämnden* uppfattar syftet med promemorians lagförslag på så sätt att avgiftsuttaget skall begränsas till vad som krävs för att den målsatta nivån skall uppnås jämte ett belopp motsvarande 0,1 procent av insättningarna. Vidare anser nämnden att promemorians förslag inte hindrar att ett belopp motsvarande vad som krävs för att uppnå den målsatta nivån tas ut samt därutöver ett belopp så att det sammanlagda avgiftsuttaget uppgår till 0,3 procent av insättningarna. Enligt nämnden bör det klart framgå av lagtexten hur nämnden skall täcka en uppkommen brist.

Skälen för regeringens förslag: Enligt gällande regler skall institutens sammanlagda årsavgift till insättningsgarantin motsvara 0,5 procent av de garanterade insättningarna. När de behållna avgiftsmedlen överstiger 2,5 procent av de garanterade insättningarna, skall den sammanlagda årsavgiften sänkas till 0,1 procent av dessa insättningar.

Efter det att målet för behållningen har uppnåtts kan värdet av de garanterade insättningarna emellertid komma att öka. Insättningsgarantin kan även komma att tas i anspråk för ersättningsfall. Vid dessa förhållanden kan de behållna avgiftsmedlens procentandel av insättningarna sjunka. Om den sjunker under 2,5 procent av de garanterade insättningarna, skall avgiften enligt gällande lagstiftning höjas till 0,5 procent igen.

När insättningsgarantin infördes år 1996 var avgiften 0,25 procent av insättningarna för perioder när behållningen inte uppgick till den målsatta nivån. Om nämnden hade lånat medel i Riksgäldskontoret för att betala ersättningar, hade nämnden möjlighet att besluta att avgiften skulle uppgå till 0,3 procent till dess lånet hade betalats tillbaka. När grundavgiften höjdes till 0,5 procent i januari 1997 anfördes som skäl att det var ett led i att stärka de offentliga finanserna samt att garantisystemets finansiella kapacitet därmed kunde byggas upp snabbare. Regeringen förklarade vidare sin avsikt att när de behållna avgiftsmedlen uppnått 2,5 procent av de garanterade insättningarna, återkomma till riksdagen med ett förslag om återgång till 0,25 procent för det fall den uppnådda nivån åter skulle komma att underskridas (prop. 1996/97:1, utgiftsområde 2 avsnitt 4.3).

En behållning på 2,5 procent av det totala garanterade insättningsbeloppet är snart uppnådd. Enligt Insättningsgarantinämndens beräkningar kan det förväntas ske under år 2001. Det bör därför övervägas

vilken avgift som i framtiden bör tas ut om den målsatta nivån återigen skulle underskridas.

När insättningsgarantin infördes anfördes bl.a. följande. Årsavgiften borde motsvara de förväntade årliga kostnaderna för garantisystemet. De förväntade årliga kostnaderna över en tioårsperiod uppskattades till i genomsnitt en knapp miljard kronor. Det garanterade insättningsbeloppet uppskattades till ungefär 400 miljarder kronor. Den årliga kostnaden enligt dessa beräkningar skulle alltså motsvara närmare 0,25 procent av det garanterade insättningsbeloppet. Eftersom svårigheterna att uppskatta garantisystemets kostnader på lång sikt är så stora ansågs det emellertid lämpligt att avgiften sattes ned om fallissemang inte kom att inträffa eller om systemets kostnader långsiktigt visade sig bli betydligt lägre än det initiala avgiftsuttaget. Slutsatsen blev att det årliga avgiftsuttaget borde uppgå till 0,25 procent av det totalt garanterade insättningsbeloppet upp till målet för behållningen, varefter avgiften skulle sänkas till 0,1 procent av insättningarna. Med hänsyn till de räntekostnader m.m. som skulle uppkomma om systemet tvingades att låna i Riksgäldskontoret borde den avgift som togs ut i dessa fall kunna höjas upp till 0,3 procent. (Prop. 1995/96:60 s. 96–102)

Det saknas anledning att i dag göra en annan bedömning än då garanti-systemet infördes. Metoden för uttag av avgifter behöver dock kompletteras för att bli mer flexibel.

Om målet för behållningen har kommit att underskridas och detta beror på variationer i värdet av de garanterade insättningarna kan bristen sannolikt täckas med ett avgiftsuttag som ligger nära 0,1 procent. Om bristen däremot beror på utbetalning av ersättning till insättare kan avgiften behöva höjas till en högre nivå. Om behållningen har sjunkit betydligt, eller Insättningsgarantinämnden till och med tvingats låna pengar i Riksgäldskontoret för att täcka de utbetalningar som krävts, kan avgiften behöva höjas väsentligt. Samtidigt kan banksystemet antas vara finansiellt svagt i tider då enskilda banker fallerar. Ett så högt avgiftsuttag som gäller enligt nuvarande regler, dvs. 0,5 procent så fort målet för behållningen underskrids, kan därför vara mindre lämpligt.

Den nuvarande lagstiftningen kan dessutom innebära ett onödigt stort avgiftsuttag det år de behållna avgiftsmedlen uppnår den målsatta nivån. Om de behållna avgiftsmedlen ligger strax under den målsatta nivån skall avgiften alltså bestämmas till 0,5 procent, vilket nu motsvarar 2 miljarder kronor. Det förefaller mindre ändamålsenligt att ta ut denna avgift om det saknas exempelvis endast 50 miljoner kronor.

Mot bakgrund av dessa förhållanden får det anses rimligt att avgiften för perioder då fonderade medel inte uppgår till målet för behållningen, görs mer flexibel. Den bör fastställas av Insättningsgarantinämnden inom ett spann som motsvarar lägst 0,1 procent och högst 0,3 procent av de garanterade insättningarna. I enlighet med påpekandena från *Finansinspektionen* och *Insättningsgarantinämnden* bör lagtexten preciseras något jämfört med promemorians förslag så att det framgår att avgift skall tas ut med det belopp som krävs för att uppnå den målsatta nivån, förutsatt att det kan ske inom avgiftsintervallet. Det finns emellertid inte skäl, som Insättningsgarantinämndens synpunkter ger uttryck för, att så

länge det sammanlagda beloppet stannar under 0,3 procent kunna ta ut en avgift om 0,1 procent *utöver* vad som krävs för att uppnå målsatt nivå. Prop. 1999/2000:107

4.3 Intervallen för de individuella avgifterna

Regeringens förslag: Den individuella årsavgift som ett institut betalar för dess garanterade insättningar skall vara lägst 60 procent och högst 140 procent av det procenttal som tillämpas i fråga om årsavgiften.

Promemorians förslag: Överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna: Flertalet remissinstanser har inte några invändningar mot promemorians förslag. *Fristående Sparbankers Riksförbund* menar att ändringen saknar betydelse för institutens beteende och risktagande.

Skälen för regeringens förslag: Förslaget om en nedsättning av den avgift som skall tas ut under perioder då behållna avgiftsmedel inte uppgår till målsatt nivå aktualiserar frågan om vilken intervall som är lämplig för de avgifter som skall tas ut från varje enskilt institut.

Ett instituts avgift skall motsvara summan av institutets garanterade insättningar multiplicerat med lägst 80 procent och högst 120 procent av det procenttal som tillämpas i fråga om årsavgiften, dvs. 0,5 eller 0,1 procent. Under år 1996, när årsavgiften var 0,25 procent, var motsvarande gränser 60 procent respektive 140 procent.

När avgiftsuttaget och intervallen ändrades konstaterades att fördubblingen av avgiften skulle innebära att den lägsta respektive högsta avgift som skulle kunna tas ut av ett enskilt institut skulle vara 0,3 procent respektive 0,7 procent av institutets garanterade insättningar. Detta skulle innebära att bredden på intervallen ökade från 0,2 procentenheter till 0,4 procentenheter. Eftersom kapitaltäckningsgraden inte perfekt avspeglar risken för att ett institut skall belasta garantisystemet ansågs denna intervall alltför bred. I stället föreslogs att bredden på intervallen skulle behållas.

I avsnitt 4.2 föreslås att institutens sammanlagda avgift fastställs inom ett spann, 0,1–0,3 procent, av de garanterade insättningarna. En förnyad bedömning bör därför göras av vilken intervall som är lämplig för de individuella avgifterna.

I valet av intervall för de individuella avgifterna bör beaktas vikten av att dessa även fortsättningsvis är tydligt differentierade, i syfte att främja en sund utveckling genom att institut med högre risknivå betalar en högre avgift. *Fristående Sparbankers Riksförbunds* invändning om att ändringen i praktiken saknar betydelse för institutens beteende och risktagande kan möjligen vara riktig i vissa fall. Som framgår av motiveringen under avsnitt 4.4 är regeringen emellertid inte beredd att redan nu föreslå att dagens metod för riskrelatering av avgifterna tas bort. Bestämmelsen om vilken intervall som är lämplig bör därmed utformas så ändamålsenligt som möjligt.

Med nuvarande intervall om lägst 80 procent och högst 120 procent av den totala procentuella avgiften och ett avgiftsuttag om 0,1 procent uppnås ett spann för de individuella avgifterna på mellan 0,08 procent och

0,12 procent av de garanterade insättningarna. Denna intervall ter sig alltför snäv för att över huvud taget uppmuntra ett lämpligt beteende hos instituten. Det är därför önskvärt att intervallen för de individuella avgifterna breddas i samband med att det totala avgiftsuttaget sänks.

Sammanfattningsvis framstår det som lämpligt att återgå till den bredare intervall och de gränser som ursprungligen angavs i lagen. Institutens individuella avgift bör därför vara lägst 60 procent och högst 140 procent av det procenttal som tillämpas i fråga om årsavgiften.

4.4 Avgiften när behållna avgiftsmedel uppgår till målsatt belopp

Regeringens bedömning: Avgift för insättningsgarantin bör betalas även när behållna avgiftsmedel uppgår till 2,5 procent av de garanterade insättningarna.

Promemorians förslag: Överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna: *Svenska Bankföreningen*, *Fristående Sparbankers Riksförbund (FSR)*, *Svenska Fondhandlareföreningen* och *Finansförbundet* avstyrker promemorians förslag. De hävdar att avgiften innebär en konkurrensnackdel. Bankföreningen, FSR och Fondhandlareföreningen menar vidare att tillräckliga medel har avsatts när de behållna avgiftsmedlen uppnår 2,5 procent av garanterade insättningar och att det inte är rimligt att behålla avgiften för att kunna påverka instituten genom riskrelatering eftersom sådana avgifter saknar betydelse för institutens risktagande. Bankföreningen och Fondhandlareföreningen anför också att även om systemet i framtiden skulle komma att belastas av nya uppgifter av preventiv karaktär skulle det inte behövas större finansiell styrka i systemet. Föreningarna gör vidare gällande att det är viktigt att omedelbart omvärdera tidigare ställningstagande i frågan om avgift skall utgå på lång sikt, eftersom förutsättningarna på den svenska finansmarknaden ändrats markant sedan övervägandena gjordes. Övriga remissinstanser har inte några invändningar mot förslaget. *Riksbanken* framhåller dock att det föreligger ett behov av en utvärdering av om avgifter skall utgå och hur stora de avgifterna i så fall skall vara.

Skälen för regeringens förslag: När insättningsgarantin infördes anförde regeringen som skäl för att även långsiktigt ta ut avgifter bl.a. att avgiften var att betrakta som en ersättning för ett garantiåtagande under en viss tidsperiod och därför skulle anses förbrukad när denna tidsperiod förflutit, i likhet med en vanlig försäkringspremie. Det anfördes vidare att ett avgiftsuttag även efter det att den målsatta behållningen uppnåtts hade den principiella fördelen att det medgav att riskdifferentieringen av de individuella avgifterna även fortsättningsvis påverkade bankens beteende (prop. 1995/96:60 s. 99).

Det kan i och för sig, som *Bankföreningen*, *FSR* och *Fondhandlareföreningen* framför, ifrågasättas i vilken mån riskdifferentiering av avgifterna i praktiken har någon påverkan på institutens riskbenägenhet. Inom regeringskansliet pågår beredning av Banklagskommitténs huvudbetänkande, Reglering och tillsyn av banker och kreditmarknadsföretag

(SOU 1998:160) och inom kort kommer ett nytt betänkande från kommittén om konkurs- och rekonstruktionsfrågor i banker. Arbetet med dessa betänkanden innebär förnyade överväganden av systemets förutsättningar och kan resultera bl.a. i förändrade uppgifter för Insättningsgarantinämnden och garantins fonderade medel. Det finns därför skäl att inte redan nu omvärdera de överväganden om en långsiktig avgift som gjordes vid insättningsgarantins införande, trots de skäl remissinstanserna anfört. En eventuell förändring av det långsiktiga avgiftsuttaget bör därför anstå i avvaktan på beredningen av nyss nämnda betänkanden.

4.5 Definition av insättningsbegreppet

Regeringens bedömning: En eventuell ändring av insättningsbegreppet i lagen om insättningsgaranti bör avvakta beredningen av Banklagskommitténs huvudbetänkande.

Promemorians förslag: Promemorian behandlar inte frågan.

Remissinstanserna: *Insättningsgarantinämnden* väcker frågan om definitionen av insättningsbegreppet bör ändras för att anpassas till övriga EU-medlemsstaters tolkning av insättningsgarantidirektivet.

Skälen för regeringens bedömning: I 2 § lagen om insättningsgaranti definieras begreppet insättning som nominellt bestämda tillgodohavanden som är tillgängliga för insättaren med kort varsel. *Insättningsgarantinämnden* har anfört att definitionen genast bör ändras på så sätt att insättningens bindningstid överges som kriterium. Ändringen skulle, enligt nämnden, anpassa definitionen till övriga EU-medlemsstaters tolkning av det bakomliggande direktivet 94/19/EG om system för garanti av insättningar. Ändringen skulle även medföra att inlåning på bank inom ramen för det individuella pensionssparandet kom att omfattas av garantin.

Banklagskommitténs betänkande *Reglering och tillsyn av banker och kreditmarknadsföretag* (SOU 1998:160) behandlar frågan om insättningsbegreppet. Betänkandet bereds för närvarande inom regeringskansliet och en proposition i ärendet kan förväntas senast under första halvåret 2001. Enligt regeringens mening är det inte lämpligt att innan dess göra några justeringar av den definition av insättning som finns i lagen om insättningsgaranti.

4.6 Placering av behållna avgiftsmedel

Regeringens bedömning: Inbetalda avgifter bör även fortsättningsvis placeras på ett räntebärande konto i Riksgäldskontoret.

Promemorians förslag: Promemorian behandlar inte frågan.

Remissinstanserna: *Svenska Bankföreningen* anser att Insättningsgarantinämnden skall ges möjlighet att placera en viss del av garantins tillgångar i andra lågriskobligationer än statsobligationer.

Skälen för regeringens bedömning: I 15 § lagen om insättningsgaranti stadgas att Insättningsgarantinämnden skall placera inbetalda avgifter på ett räntebärande konto i Riksgäldskontoret. När insättningsgarantin infördes angavs att medlen skulle placeras utan kreditrisk och på ett sätt att de snabbt kunde göras likvida och tillgängliga för utbetalning av ersättning till insättare i händelse av fallissemang i ett institut (prop. 1995/96:60 s. 93). Det finns, enligt regeringens mening, inte skäl att göra någon annan bedömning nu av vilka förutsättningar som bör gälla för placeringen av garantins samlade behållning.

5.1 Bakgrund

Investerarskyddet har till uppgift att ersätta investerare, om det värdepappersinstitut som investeraren anlitat för värdepappersaffärer inte kan återlämna värdepapper eller pengar som tillhör denne. En investerare får ersättning med sammanlagt högst 250 000 kronor per institut. Skyddssystemet infördes den 1 maj 1999 genom lagen (1999:158) om investerarskydd. Det administreras av Insättningsgarantinämnden.

Lagstiftningen grundas på direktivet om system för ersättning till investerare (97/9/EG) som utformats för att få till stånd ett för medlemsstaterna gemensamt lägsta skydd för investerare.

Till skillnad från insättningsgarantin aktualiseras inte investerarskyddet alltid när ett institut försätts i konkurs. Ett värdepappersinstitut är vid utförandet av en investeringstjänst i regel skyldig att hålla kundens likvida medel och finansiella instrument åtskilda från företagets egna tillgångar. Det innebär i sin tur att kundernas tillgångar skall finnas i behåll även om företagets rörelse skulle gå dåligt och att investerarna har separationsrätt till dessa. Det är först när institutet inte kan återlämna värdepapper eller pengar, exempelvis på grund av brottsligt förfarande eller hanteringsfel, som skyddet tas i anspråk.

Investerarskyddet finansieras genom avgifter från de institut som tillhör skyddet. De sammanlagda avgifterna skall motsvara vad som är nödvändigt för en långsiktig finansiering av skyddet. De skall även täcka Insättningsgarantinämndens kostnader för administration av skyddet. När avgifterna beräknas skall nämnden beakta storleken av de tillgångar som är skyddade hos ett institut och göra en jämförelse med samtliga tillgångar som omfattas av skyddet. Insättningsgarantinämnden får genom föreskrifter fastställa de närmare grunderna för hur avgiften skall beräknas.

Insättningsgarantinämnden har stor valfrihet vid utformningen av investerarskyddets finansiering och kan exempelvis fondera medel i Riksgäldskontoret eller teckna en försäkring. Vidare kan nämnden låna medel i Riksgäldskontoret.

Insättningsgarantinämnden har i en rapport till regeringen den 30 mars 1999 (dnr Fi1999/1280) redogjort för att utbetalningar av ersättning från skyddet till investerare kommer att finansieras genom att nämnden tar ut avgifter från instituten när det kan förutses att ersättningar kommer att behöva betalas ut, dvs. först efter det att ett ersättningsfall inträffat. Nämnden kommer alltså inte att bygga upp någon fond för att i förväg säkerställa nödvändig betalningsberedskap. Däremot kommer nämnden att årligen ta ut avgifter för administrationen av investerarskyddet från de institut som omfattas av skyddet.

Regeringens förslag: Avgift som avser Insättningsgarantinämndens administrationskostnader för investerarskyddet får fördelas lika mellan samtliga institut som tillhör skyddssystemet.

Promemorians förslag: Överensstämmer i huvudsak med regeringens förslag.

Remissinstanserna: Flertalet remissinstanser tillstyrker promemorians förslag eller har inga invändningar mot det. *Insättningsgarantinämnden* anför att den föreslagna fördelningsprincipen även borde kunna tillämpas på små avgifter som tas ut för att täcka nämndens utbetalningar av ersättningar. Nämnden har därutöver vissa synpunkter på lagtextens utformning. I en komplettering till sitt remissyttrande uppmärksammar nämnden regeringen på att ett antal värdepappersinstitut har ifrågasatt att de skall erlägga avgift för investerarskyddet eftersom de inte tar emot medel från kunder eller förfogar över kunders finansiella instrument i samband med att investeringstjänster utförs. Enligt *Insättningsgarantinämnden* bör övervägas om inte sådana institut bör undantas från skyldigheten att finansiera investerarskyddet.

Skälen för regeringens förslag: *Insättningsgarantinämnden* har i enlighet med 29 § tredje stycket lagen om investerarskydd och 10 a § förordningen (1996:595) med instruktion för *Insättningsgarantinämnden* utformat finansieringen av skyddet på så sätt att nämnden tar ut årliga avgifter från instituten för administrationen av skyddet samt i övrigt först när ett ersättningsfall inträffat.

Vid beräkningen av varje instituts avgift till investerarskyddet skall *Insättningsgarantinämnden* enligt 29 § lagen om investerarskydd beakta hur stor andel skyddade tillgångar som finns hos institutet jämfört med samtliga skyddade tillgångar. Denna proportionalitetsmetod skall tillämpas oavsett om avgiften tas ut för att säkerställa utbetalningar till investerare eller för att täcka nämndens administrationskostnader.

Det har emellertid visat sig att institutens kostnader för att ta fram uppgifter om vilka skyddade tillgångar som finns hos dem inte är försumbara. Bland annat är institutens uppgiftslämnande om investerarskyddet föremål för revisors granskning. Metodens tillämpning uppges även vara arbetskrävande för instituten.

Insättningsgarantinämndens administrationskostnader för investerarskyddet uppgick förra året, 1999, till ca 1,2 miljoner kronor. För ett litet institut skulle en tillämpning av proportionalitetsmetoden sannolikt innebära att kostnaderna för att ta fram de nödvändiga uppgifterna översteg den avgift som institutet skulle betala. Det kan därför finnas skäl att försöka finna en metod för fördelning av administrationsavgifterna som är enklare och mindre kostnadskrävande att tillämpa.

De avgifter som debiteras för investerarskyddet måste framstå som förhållandevis rättvisa. Kraven på en rättvis fördelning av avgifterna är sannolikt lägre då *Insättningsgarantinämnden* tar ut en låg avgift än då en hög avgift tas ut. Beträffande administrationskostnaderna gäller dessutom att ett stort institut inte innebär mer arbete och därmed högre kostnader

för nämnden än ett litet institut. Inte heller av den anledningen är behovet av att kunna differentiera avgiften särskilt stort.

Ett alternativt sätt att fördela kostnaderna mellan instituten är fördelning med utgångspunkt i institutens balansomslutningar på samma sätt som avgifterna för Finansinspektionens tillsyn beräknas. En fördel med detta alternativ är att nämnden då skulle kunna använda samma uppgifter som instituten redan tagit fram och lämnat till inspektionen.

Att använda balansomslutningen som faktor ger dock varken en önskvärd fördelning av avgifterna mellan institut av olika storlek eller en fördelning som är tillräckligt effektiv eftersom den differentierar avgifterna i en utsträckning som inte är motiverad. De institut som hanterar mest värdepappersaffärer har vanligtvis förhållandevis låg balansomslutning. Omvänt så har de mellanstora bankerna – huvudsakligen sparbanker – som sannolikt hanterar små volymer av värdepappersaffärer, relativt hög balansomslutning. En fördelning i förhållande till balansomslutningen skulle således medföra att vissa specialiserade värdepappersbolag, som hanterar stora volymer värdepappersaffärer, skulle betala lägre avgift än till exempel de medelstora sparbankerna som bedriver ringa värdepappersverksamhet. Vidare uppgår summan av balansomslutningarna för samtliga institut som omfattas av skyddet utom de fyra stora bankerna, till knappt hälften eller en tredjedel av dessa stora bankers balansomslutning. En fördelning med balansomslutningen som grund skulle därför medföra att avgiften i princip endast betalas av de stora bankerna. Visserligen har de fyra stora bankerna också stor andel av värdepappersverksamheten men en inte obetydlig del ligger hos de mer specialiserade värdepappersbolagen.

Ytterligare ett alternativt sätt att fördela kostnaderna skulle kunna vara att införa en avgiftstrappa som ger möjlighet till viss differentiering. Instituterna skulle t.ex. kunna delas in i tre eller fyra olika klasser som avgiftsbeläggs olika mycket. Problemet med trappstegsmetoden är att bestämma vilken faktor som skall vara avgörande för indelningen av instituten i olika klasser. En annan nackdel är att metoden skapar trösklar som kan ge upphov till omotiverade skillnader mellan de avgifter som två i stort sett likvärdiga institut debiteras.

Slutligen skulle en metod kunna vara att fördela nämndens kostnader lika mellan instituten. En fördelning av 1999 års administrationskostnader, ca 1,2 miljoner kronor, på samtliga institut ger exempelvis en individuell avgift om drygt 6 400 kronor. Denna metod torde vara den enklaste och minst kostnadskrävande. Regeringen föreslår därför att det i 29 § lagen om investerarskydd uttryckligen anges att avgift för administrationskostnader får fördelas lika mellan instituten.

Den bestämmelse som föreslås i promemorian innebär att samtliga institut som tillhör investerarskyddet skall betala avgift för administrationskostnader. *Insättningsgarantinämnden* menar att ett undantag från att betala administrationskostnaderna för instituten utan skyddade tillgångar bör övervägas. Dessa institut tillhör emellertid och måste, enligt det bakomliggande direktivet om system för ersättning till investerare, tillhöra skyddssystemet. Instituterna kan inte bedriva värdepappersverksamhet på den europeiska marknaden utan att tillhöra ett skyddssystem. *Insättningsgarantinämnden* har dessutom vissa kostnader för

dessa institut eftersom de måste finnas registrerade hos myndigheten. De bör därför betala avgift för administrationskostnader till nämnden i enlighet med vad som föreslås i promemorian.

Insättningsgarantinämnden menar att den föreslagna principen att dela avgiften lika mellan instituten borde kunna tillämpas inte bara vid fördelning av administrationskostnaderna utan även på mindre avgifter för att säkerställa nämndens utbetalningar till investerare. Ett genomförande av nämndens förslag i denna del kräver emellertid ytterligare beredning och förnyade överväganden av hur olika avgränsningar skall göras vilket det inte finns utrymme för i detta ärende. Saken får därför behandlas vid ett annat tillfälle.

5.3 Investerarskyddets finansiering

Regeringens bedömning: Bestämmelsen om en långsiktig finansiering av skyddet bör inte ändras.

Promemorians förslag: Promemorian behandlar inte frågan.

Remissinstanserna: *Insättningsgarantinämnden* väcker frågan om kravet på långsiktig finansiering av skyddet som anges i den nuvarande lydelsen av 29 § andra stycket lagen om investerarskydd kan tolkas så att nämnden är hänvisad till att fondera medel för utbetalning av ersättningar från skyddet.

Skälen för regeringens bedömning: I 29 § andra stycket lagen om investerarskydd anges att institutens sammanlagda avgifter skall motsvara vad som är nödvändigt för en långsiktig finansiering av skyddet och för att täcka *Insättningsgarantinämndens* administrationskostnader. Som framgår av avsnitt 5.2 har nämnden utformat finansieringen av skyddet på så sätt att nämnden tar ut årliga avgifter från instituten för administrationen av skyddet samt i övrigt först när ett ersättningsfall inträffat.

När investerarskyddet infördes anfördes alltså *Insättningsgarantinämnden* utformningen av skyddet. Som exempel på hur skyddet skulle kunna utformas övervägdes fondering av avgiftsmedel, en försäkring vars premie finansierades genom avgifterna samt en möjlighet för nämnden att låna medel i Riksgäldskontoret med återbetalningen finansierad genom avgifterna. Det betonades att alternativen bara var exempel på hur skyddet skulle kunna utformas. (Prop. 1998/99:30 s. 84, 88–90.)

När investerarskyddet infördes angavs också att en utgångspunkt för att bestämma storleken på avgifterna borde vara att de inte skulle vara högre än vad som behövdes för att bygga upp och löpande finansiera systemet. Vidare angavs att det följde redan av investerarskyddsdirektivet att systemets finansiella kapacitet skulle stå i rimlig proportion till institutens åtaganden (strecksats 23 i ingressen till investerarskyddsdirektivet). Det fanns därför skäl att i lagen understryka att skyddet på lång sikt varken fick över- eller underfinansieras (prop. 1998/99:30 s. 85). Inte heller i övrigt framgår att avsikten med formuleringen om långsiktighet skulle vara att nämnden skulle vara hänvisad till att fondera medel för skyddets finansiering.

Av vad som sagts framgår att kravet i 29 § andra stycket lagen om investerarskydd på långsiktighet vad avser finansieringen av skyddet inte innebär att avgiftsmedel måste fonderas. Vad som avses är, som nämnts, att skyddet på lång sikt varken får över- eller underfinansieras. Därmed menas att finansieringen inte måste vara i balans vid varje enskild tidpunkt utan den skall vara så över tiden. Detta gäller oavsett vilken finansieringsmetod som Insättningsgarantinämnden väljer att använda sig av.

Sammanfattningsvis finner regeringen inte skäl att föreslå någon ändring av den ifrågavarande bestämmelsen.

Regeringens förslag: Den som den 1 januari 1994 drev finansieringsverksamhet som inte fordrade tillstånd enligt 1988 års finansbolagslag och som inte anskaffar medel för verksamheten från allmänheten, får fortsätta med verksamheten till och med den 31 december 2001 utan krav på tillstånd.

Promemorians förslag: Överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna: Av de remissinstanser som yttrat sig tillstyrker de flesta förslaget eller lämnar det utan erinran. *Finansbolagens förening* avstyrker dock förslaget med motiveringen att det kan medföra konkurrenssnedvridande effekter som inte bör accepteras och att de företag som omfattas av regleringen har haft tillräcklig tid att anpassa sin verksamhet till de förutsättningar som gäller enligt lagen om finansieringsverksamhet. Detta väger enligt föreningen tyngre än det olämpliga i att ett antal företag på grund av att övergångstiden inte förlängs blir tillståndspliktiga för att sedan eventuellt – beroende på hur det framtida tillståndskravet utformas – inte längre vara tillståndspliktiga.

Skälen för regeringens förslag: Lagen (1992:1610) om finansieringsverksamhet trädde i kraft den 1 januari 1994. I lagen finns bestämmelser som reglerar sådan finansieringsverksamhet som drivs av finansieringsföretag som inte är banker. Lagen innehåller enhetliga regler för sådana kreditföretag som tidigare omfattades av lagen (1988:606) om finansbolag eller lagen (1963:76) om kreditaktiebolag. Med finansieringsverksamhet i lagens mening avses näringsverksamhet vars ändamål är att lämna kredit, ställa garanti för kredit, förmedla kredit till konsumenter eller medverka till finansiering genom att förvärva fordringar eller upplåta lös egendom till nyttjande. De företag som driver tillståndspliktig finansieringsverksamhet måste uppfylla ett antal förutsättningar för att beviljas auktorisation. Till dessa hör att den planerade rörelsen kan antas komma att uppfylla kraven på en sund verksamhet, att vissa större ägare till företaget och företagets ledning uppfyller angivna krav och att det bundna egna kapitalet motsvarar minst fem miljoner euro, eller i undantagsfall en miljon euro. I rörelsen måste ytterligare ett antal krav iakttas, bl.a. begränsning av verksamheten och aktieäggande samt en viss minsta kapitalbas. Dessutom omfattas företaget av lagen (1994:2004) om kapitaltäckning och stora exponeringar för kreditinstitut och värdepappersbolag.

När lagen om finansieringsverksamhet infördes gavs vissa övergångsbestämmelser. Av punkten 5 i dessa följde bl.a. att den som när lagen trädde i kraft den 1 januari 1994 drev finansieringsverksamhet som inte fordrade tillstånd enligt 1988 års finansbolagslag (bl.a. företag vars balansomslutning inte översteg 50 miljoner kronor och som inte riktade sin verksamhet till konsumenter) fick fortsätta med verksamheten till utgången av år 1994. Enligt punkten 6 i samma övergångsbestämmelser kan ett sådant företag som avses i punkten 5 beviljas tillstånd även om det inte uppfyller det krav på startkapital som ställs upp i lagen. Detta förutsätter emellertid att företagets kapitalbas inte har gått ned under en

viss nivå. Dessutom är den sistnämnda övergångsbestämmelsen så konstruerad att den gynnsamma behandlingen upphör i samband med ägarskiftet. Det innebär t.ex. att vid ett generationsskifte i ett sådant företag måste kapitalbasen höjas till den i lagen angivna nivån, dvs. motsvarande en eller fem miljoner euro.

På initiativ av Näringsutskottet förlängdes den ursprungliga övergångstiden i punkt 5 i övergångsbestämmelserna till den 30 juni 1996 (bet. 1994/95:NU29, rskr. 1994/95:446). I betänkandet (s. 3) anförde utskottet bl.a. att det kan ”finnas skäl att ändra området för tillståndspliktig finansieringsverksamhet i Sverige eller modifiera reglerna för vissa slag av sådan verksamhet”.

Därefter har övergångstiden förlängts vid ytterligare tre tillfällen, först till den 31 december 1996 (prop. 1995/96:173, bet. 1995/96:NU23, rskr. 1995/96:285), därefter till den 31 december 1998 (prop. 1995/96:214, bet. 1996/97:NU3, rskr. 1996/97:9) och sedan till den 31 december 2000 (prop. 1997/98:144, bet. 1997/98:FiU24, rskr. 1997/98:217). I samband med dessa förlängningar har det konstaterats att det finns flera anledningar att se över reglerna om finansieringsverksamhet och att den omprövningen, som naturligen faller under det uppdrag Banklagskommittén har, bör genomföras utan att det får genomgripande konsekvenser för vissa företag som ännu inte kommit att föras in under lagen om finansieringsverksamhet. Vid den andra förlängningen inskränktes dock möjligheten att fortsätta verksamheten med stöd av övergångsbestämmelsen till att gälla de finansieringsföretag som inte anskaffar medel för verksamheten från allmänheten.

Banklagskommittén överlämnade i januari 1999 sitt huvudbetänkande *Reglering och tillsyn av banker och kreditmarknadsföretag* (SOU 1998:160). I det betänkandet föreslås ändringar av bl.a. lagen om finansieringsverksamhet och vad som enligt den lagen utgör tillståndspliktig finansieringsrörelse. Kommittén föreslår sålunda att finansieringsrörelse skall definieras som rörelse i vilken ingår näringsverksamhet med ändamål att till allmänheten lämna kredit eller ställa garanti för kredit eller att i finansieringssyfte förvärva fordringar eller upplåta lös egendom till nyttjande. Av definitionen följer att verksamhet utan vinstsyfte eller av tillfällig natur eller liknande oftast faller utanför det reglerade området. Vidare följer att finansiering genom köp av finansiella instrument och finansiering riktad till en begränsad krets faller utanför. Undantag från tillståndsplikt görs för finansiering i samband med försäljning av egendom eller tjänster. Undantaget gäller även för finansiering i senare led och för finansiering genom annat företag i samma koncern eller grupp av företag. Företag som bedriver finansieringsrörelse kallas kreditmarknadsföretag.

Kommittén föreslår vidare att finansieringsrörelse inte skall vara tillståndspliktig om finansieringsverksamheten är av mindre omfattning. Om tillgångarna hänförliga till finansieringsverksamheten enligt fastställd balansräkning uppgår till mindre än 250 miljoner kronor skall rörelsen inte vara tillståndspliktig. Detsamma skall enligt förslaget gälla om företaget som bedriver finansieringsrörelse inte har skulder uppgående till mer än 250 miljoner kronor utöver vad som får räknas som kapitalbas. En

förutsättning för att undantagen skall gälla är att företagen inte tar emot återbetalningspliktiga medel från allmänheten. Prop. 1999/2000:107

Kommitténs förslag har remissbehandlats.

Eftersom det alltjämt är önskvärt att samordna beredningen av frågan om tillståndsplikt för de företag som omfattas av nämnda övergångsbestämmelser med Banklagskommitténs förslag, bör en ny förlängning av övergångstiden göras. Mot bakgrund av att kommitténs förslag för närvarande är föremål för beredning inom Regeringskansliet och då en proposition som behandlar kommitténs förslag beräknas kunna överlämnas till riksdagen senast under första halvåret 2001 torde ett års förlängning av övergångstiden vara tillräcklig. Övergångstiden bör därför förlängas till utgången av år 2001.

Upplysningsvis kan nämnas att övergångstiden för sådana företag som bedriver inlåningsverksamhet med stöd av punkt 3 i övergångsbestämmelserna till lagen (1995:1572) om ändring i bankrörelselagen (1987:617), s.k. sparkassor, har förlängts till samma tidpunkt (prop. 1998/99:129, bet. 1999/2000:FiU17, rskr. 1999/2000:46).

De föreslagna ändringarna i insättningsgarantilagen bör vara i kraft det år garantisystemet uppnår målsatt behållning första gången. Det beräknas ske under 2001. Därför föreslås reglerna träda i kraft den 1 januari 2001. Även de föreslagna ändringarna i investerarskyddslagen samt i övergångsbestämmelsen till lagen om finansieringsverksamhet bör träda i kraft vid denna tidpunkt.

Insättningsgarantin

Enligt gällande lagstiftning sänks avgiften för insättningsgarantin från 0,5 till 0,1 procent av de garanterade insättningarna när behållna avgiftsmedel uppgår till ett belopp större än motsvarande 2,5 procent av de garanterade insättningarna. Enligt beräkningar som Insättningsgarantinämnden har gjort, kommer behållningen av avgiftsmedlen att under år 2001 uppgå till ett belopp överstigande 2,5 procent av de garanterade insättningarna.

Propositionens förslag innebär huvudsakligen att avgiften, när behållningen av avgiftsmedlen understiger 2,5 procent av insättningarna, skall fastställas till 0,1–0,3 i stället för till 0,5 procent av de garanterade insättningarna. Mot bakgrund av att behållningen förväntas uppnå målet under år 2001 får ändringsförslaget inte någon annan effekt på de offentliga finanserna än att behållningen, i en situation där den sjunker under 2,5 procent av de garanterade insättningarna, inte kommer att kunna byggas upp lika snabbt som enligt gällande regler.

Investerarskyddet

Förslaget i propositionen berör institutens avgifter för investerarskyddet. Förslaget innebär bl.a. att samtliga institut skall vara avgiftspliktiga för administrationskostnaderna. Eftersom Insättningsgarantinämndens beslut om avgifterna kan överklagas till allmän förvaltningsdomstol kan belastningen på dessa domstolar eventuellt komma att öka något. Effekten får dock bedömas vara marginell och får i nuläget anses rymmas inom ramarna för domstolarnas anslag. Inte heller i övrigt bedöms de offentliga finanserna påverkas av förslaget.

Vad avser belastningen på enskilda institut innebär förslaget, utöver att samtliga institut skall vara avgiftspliktiga för administrationskostnaderna, en viss risk för att mindre institut kan missgynnas av att avgiften fördelas lika mellan instituten oavsett storlek. Avgiften bedöms emellertid som regel understiga kostnaderna för instituten att ta fram de uppgifter som behövs för att ett fördelningsmässigt mer rättvist avgiftsuttag ska kunna tillämpas, se avsnitt 5.2.

Förlängning av övergångstiden för vissa finansieringsföretag

Den föreslagna förlängningen av övergångsbestämmelserna till lagen om finansieringsverksamhet innebär att Finansinspektionen får en oförändrad tillsynsbörda. Detta följer av att ett antal finansieringsföretag, åtminstone tills vidare, inte kommer att omfattas av inspektionens kontroll. Bedömningen är att ytterligare resurser till Finansinspektionen inte behöver skjutas till. Förslaget bedöms således inte få några ekonomiska konsekvenser.

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 18 maj 2000

Närvarande: statsministern Persson, ordförande, och statsråden Hjelm-Wallén, Thalén, Lindh, Sahlin, von Sydow, Pagrotsky, Östros, Messing, Engqvist, Rosengren, Larsson, Lejon, Lövdén, Ringholm

Föredragande: statsrådet Ringholm

Regeringen beslutar proposition 1999/2000:107 Avgifterna för insättningsgarantin och investerarskyddet m.m.

Författningsrubrik	Bestämmelser som inför, ändrar, upp- häver eller upprepar ett normgivnings- bemyndigande	Celexnummer för bakomliggande EG- regler
Lag om ändring i lagen (1995:1571) om insättningsgaranti		31994L0019
Lag om ändring i lagen (1999:158) om investe- rarskydd		31997L0009